

## ABONAMENT:

pentru  
Austro-Ungaria:  
Pe an cor. 5.—  
Pe 1/2 an c. 2.50  
pentru  
România și Strelnatate  
Pe an cor. 10.—  
Un nr. 10 III. —

# OLTEANUL

FOAIE SĂPTĂMÂNALĂ, SOCIALĂ, CULTURALĂ ȘI ECONOMICĂ.

## INSERTIUNI

se primesc cu  
prețuri reduse.

Scrisori nefran-  
cate se refuză.

Manuscripte nu  
se înapoiază.

Director: DR. IOAN ȘENCHEA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:  
Făgăraș, Vâr-tér Nr. 47. (casele I. Peja).

EDITOR-PROPRIETAR:  
CONSTANTIN PÔPP.

## O ordinațiune fără păreche și încă ceva . . .

Ne aflăm iarăși în situațiunea nu tocmai plăcută a înferea la răboj fapte, cari numai cinste nu ne pot face. În viața noastră administrativă mergem tot din rău în mai spre rău.

Toate tagmele de intelectuali vor fi având plângerile și năcazurile lor. Învățătorimea română în special, are multe dureri de alinat. Noi ca cronicari credincioși trebuie, fără parțialitate, să sbiciuim păcatele sociale, să ne opunem nedreptății și pe ranele vechi sau nouă să aplicăm ferul roșu. Poporul nostru de multe lucruri își va fi putând da seamă, numai de importanța învățătorilor în viața culturală nu.

Nici nu pretindem însă, ca poporul nostru în scurta lui viață de om liber, să fi pătruns în miezul trebuințelor noastre culturale, științifice.

A pretinde dela poporul nostru o repede avansare pe soclul științific, ar însemna a forța broasca ca într-o clipă să ajungă mărimea bouului.

Este însă dureros, când vedem că și bărbații cu carte, intelectualii, nu pricep, sau nu vreau să priceapă ceace trebuie.

Pe deoparte pe unii dintr'e intelectualii noștri îi omoară invidia, pe de altă parte unii își manifestează reavoința față de cutare sau cutare breslă de intelectuali.

Avem o știre prefăcută în ordinațiune edată de consistorul român din Arad, care răspunzând petițiunei unui învățător zice, că: „Învățătorul în caz de morb trebuie să-și ceară concediu dela consistor înainte de a se bolnavi”. Această ordinațiune a creiat-o — se vede — anul 1913, anul căro-ra la mulți este un număr odios. Inchipuivă stimaților cetitori acest nefericit decis, ca o glumă de April sau ca o șagă, care sboară din gură în gură.

Noi lață de această ordinațiune trebuie să avem cele mai apăsate cuvinte.

Din această ordinațiune fără păreche în analele ordinațiunilor consistoriale, tragem concludsiunea, că învățătorul român trebuie să fie un Semidumnezeu, care să știe gâci clipa în-

bolnăvirii sale. Veneratul consistor din Arad, poate că făcea bine dacă pentru învățătorii aparținătorii eparchiei sale, fixa în special și ceasul îmbolnăvirii lor, pentru ca să știe când și cum să le acoarde concediul, sau că deodată cu această g u g u m a n ă ordinațiune să institue și un revizor-medic, care să cerceteze pe învățători pe la casele lor, ca să-i întrebe de sănătate. Nu am dori ca să mai cetim de multeori ordinațiuni de felul acesta, căci pe lângă că ne face să zâmbim, ne mai tulbură mintea și sângele.

Ne trebuie să ne folosim de ascuțișul frazelor pentru-că să dovedim nețemeinicia și nonsenzul acelei ordinațiuni, pentru că ea se desevalidică și dejudecă pe sine însași.

Ne mirăm numai cum de s'a putut da în vileag o ordinațiune atât de sugubeață.

Oare consistorul săsesce sau episcopatele ungurești, sau scaunele școlare de ce nu creează și ele ordinațiuni de felul acesta? Și suntem curioși că Veneratul consistor din Arad își va susține întru toate ordinațiunea sa? Învățătorii după cum știm totdeauna sau supus poruncilor forurilor superioare bisericești, așa și de astădată vor înghiți acest hap. Ne mai vine însă a crede, că timpul va adevăra nețemeinicia și încorectitatea acelei ordinațiuni și că ea va cădea de sine.

Deci nu ne miră împrejurarea, când vedem că poporul nostru în multe privințe bate căi piezișe, când cărturari de-ai noștri vin în contrațicere cu chear poruncile firii. . .

. . . Știm pozitiv, că învățătorii dela stat sau alți funcționari ai statului, în cas de morb sunt supliniți prin substituiți pe cari îi plătește statul, sau comitatul. Este știut că un învățător de stat în caz de boală — chear ar dura aceea șase luni — este substituit prin un altul, fără a avea cel bolnav vreoa detrageră din leafa sa. Învățătorii — între noi fie zis — chear și cei mai comozi, credem că nu au dorința a fi bolnavi, ca să aibă motiv a-și cere concediu pe o durată de timp

mai lungă sau mai scurtă, dar împotriva lui Dumnezeu nu ne putem pune. Dar să vede că învățătorul român și în atari cazuri să deosebește de cei de stat.

Învățătorul român în caz de boală, în loc să fie ajutorat din vreo parte este constrâns a-și plăti din salariul propriu substitutul.

Unde este aici dreptatea, unde este sentimentul ajutorării reciproce, unde este sentimentul de umanitate?! Învățătorii români, prin bunăvoință și îngăduința ce îi caracterizează, au dus fără să șovăiască jugul năcazurilor, jugul sclăvici, pentru-că ochi au avut, dar n'au văzut, urechi au avut, dar nau auzit. La cine să te plângi, când te lovești la tot pasul de sprijinitori mașteri. Sufletul nostru totdeauna a trebuit să fie îmbrăcat în haină cernită, căci cei sus puși, adeseori, în loc de a trimite celor suferinzi, balsam alinător, n'au pregetat a trimite la adresa subalternilor înfruntări și dojeni. Deci plângete la frunză și la iarbă și îți înecă suferința. Iată stări și lucruri din domeniul administrațiunei noastre școlare, bisericești. Căci cum am putea numi altcum aceste lucruri, decât chestii de administrațiune. Decernând mai departe alte cauze de natură administrativă financiară, aflăm că situația materială a învățătorilor încă și acum este destul de mohorâtă. Dacă am face o statistică fidelă, a tuturor învățătorilor români, cari numai pe hârtie au salariul, dar în realitate nu — atunci am ajunge la rezultate și cifre jalnice. Multe dintre senatele noastre scolastice s'au grăbit a răspunde legii școlare din 1907, că adică au ridicat salariul învățătorilor la 1000 coroane, conform legii. Parte mare de învățători, de fapt, încă nici astăzi nu-și primesc salariul dictat de lege.

. . . Și încă ceva. Autoritățile școlare prea puțin își bat încă și acum capul cu regularea competențelor învățătoarești.

Dacă nu venea Apponyi cu ascuțișul legii sale, învățătorii și-ar târâ încă și astăzi viața în mocirla miseriei.

Parecă e numai eri, când învățătorii români au luat jurnalistica cu

asalt. Era o ferebă grozavă printre învățătorii români, cari cereau sus și tare îmbunătățirea stării lor materiale.

Acest alarm a aflat un mic răsunet și în cercurile superioare clericale, căci capii bisericii pentru liniștirea învățătorilor au convocat și ținut anchete de învățători, în această cauză. Nu s'a realizat nimic. A venit anul 1907 și situația învățătorilor vrând nevrând, s'a schimbat.

Suntem în continuă neliniște și agitație, când vedem, că legea școlară sancționată de însuși Maestrea Sa nu să respectă întru toate, nu doar că s'ar face vreo abatere în învățământ, ei în alte privințe găsim părți grele, cari nu stau în consonanță cu litera legii. Învățătorii, dacă duc sarcina grea a instrucțiunii și educațiunii, atunci cu tot dreptul sunt în pozițiune a-și pretinde ad literam totul ce este prevăzut în aceea lege. Nu ne cade bine a scormoni în cenușa neregularităților noastre, dar noi știm un lucru: Cu cât morbul unui bolnav este mai grav, cu atât trăbuie să căutăm lecuirea lui mai fără zăbavă.

Și încă ceva. Veni-va oare timpul, când atât inteligența, cât și poporul de jos, să știe consacra pe altarul intereselor mari naționale obolul său, pe care îl pretinde spiritul timpului?

Este lucru rușinos, ca presa noastră să înfigă așa de des jataganul dojenitor, la adresa acelora, cari nu-și cunosc datorințele, față de funcționarii lor și este îndoit rușinos, când o parte din inteligența noastră, căutând războire cu învățătorii, bagă zizanie și icuri răsvrătitoare în țărâtime, îndemnându-o la neascultare și negligență față de aceia, cari mult bine le aduc în viață.

. . . Iacob din Biblică, înșelând pe fratele său, a fost silit să-și părăsească țara. Să ne ferim de asemenea muștrări de cuget, căci dreptatea, mai curând sau mai târziu, ori pe a cui parte ar fi, trăbuie să iasă în relief. Așa și cu drepturile și competențele învățătorilor, acelea — dacă nu noi — le va consfinți duhul vremii.

*Gimbășanul.*

## Instalarea Vicarului la Făgăraș.

*Onor. Dle Redactor!*

În Nrul 2 al prețuitei foi »Olteanul« la știrile zilei sub titlul de sus a-ți binevoit a publica — bine înțeles, fiind rău informat — o notiță, că adecă: Instalarea Rev. Domn Iacob Popa ca Vicar al Făgărașului, era să fie Duminecă în 26 luna tr. A trecut acea Duminecă, a trecut și

Dumineca următoare din 2 l. c. și temumă că vor mai trece încă Dumineci pân' vom fi deplin norocoși — văzându-ne făgădașul împlinit, vorba românului: »Ce-i în mână nu-i minciună», — ca să putem prăznui după merit, mult dorita și adânc simțita instalare.

»Osana celui dintr'u 'nălțime, binecuvântat cel ce ne vine nouă într'u numele Domnului!«

O nedumerire am: Scriitorul acestor rânduri am avut și am fericirea încă a fi membru al curatorat. bisericesc de peste 20 de ani.

Curatoratul bisericesc, au fost totdeauna oficios încunoștiințat despre promovarea, ori denumirea făcută la tîmpul său, a fericitilor — și de pe memorie — vicarii: Micu, Rațiu și Macaveiu. Totdeauna și la fiecare cas — prin Concluc — am luat la plăcuta cunoștiință promovarea respective denumirea, și Comitetul a emis o comisiune de 2 membrii însărcinați cu mandatul, ca să felicite pe respect. vicariu și să-i exprime — în numele Clerului și al poporului unit din vicariat și special din Făgăraș — a căror paroh și este — profunde sîmțăminte de reverință, supunere și alipire, precum și să-l asigure de tot sprijinul, peste tot și în toate împrejurările, la împlinirea grelei misiuni, luate asuprași ce numai cu concursul tuturor se poate realiza.

Durere! De data aceasta resp. cu ocaziunea promovării și denumirii Rever. Domn Iacob Popa de Vicar al Făgărașului, nu s'a mai ținut cont de vechiul și frumosul obicei! Elementele tinere vor să transforme lumea?! În zădar le spui, le vorbești de us, de datorințe etc. etc., ei sunt toți: resp. ar voi să fie transformatori la toate.

Dar să revin la obiect! La nedumerirea mea! După ce din jurnale — pe cari le-am cetit, și le cetesc, cu mare plăcere — am primit plăcuta știre despre denumirea Rev. Domn Iacob Popa — fost secretar metropolitan — ca Vicar, și încă și mai mult; nouă făgărașenilor duhovnic, am alergat la cancelaria vicarială, cu gândul să mă conving că, e adevărată știrea din ziare? după-ce acum în timpul de azi: ținîndute de jurnale ești ca orbul de gard, răspunsul primit: nu ma mîngăiat și nici nu voi să-l pun aici pe hîrtie, de și ar merita, dar cred a fi mai consult a da uitării până oare-cînd, și a pune apă pe focul aprins de cine știe cine?!

În fine noi Curatoratul bisericesc până azi încă nu avem nici o știre oficioasă despre denumire, nici

la cunoștiință nu am luat, ca de obicei, cu atât mai vîrtos nu ne-am împlinit datorința.

Dar bun e Dzeu ne vom rădica și scutura de praful ruginit.

Dumnezeu să ne ajute!

*Un membru al curatoratului.*

## Pentru plugărima noastră.

*— În fața unei calamități. —*

În vârtejul preocupărilor noastre politice și financiare, atât de multe și impoizante, nu trăbuie să scăpăm din vedere o gravă chestie de actualitate, care în locul prim privește plugărima noastră, iar, în genere, va avea o influință hotărătoare asupra situației păturilor, din care se compune poporul nostru și asupra întregului complex al vieții noastre publice.

Din toate părțile se constată și ne convingem și noi tot mai mult, din zi în zi, că țara noastră și alte țări, între cari și România, trec în timpul de față prin o criză financiară foarte violentă și lungă, provocată de o mulțime de împrejurări, cari au fost apreciate și în această revistă.

În vârtejul acestor preocupări noi am scăpa din vedere, că plugărima este amenințată de o mare primejdie, de primejdia unei mari scumpete, eventual chiar a unei foame.

Și totuși această plugărimă nu se plînge, nu sbiară ca să fie auzită. În fatalismul său obicinuit, ea, se vede, așteaptă până îi ajunge apa la gură.

Abia ici colo începe a se auzi, în cercuri mai largi, câte o voce drept signal a primejdiei, care se apropie amenințătoare.

Vor fi mulți cari vor zice, că nu e bine să alarmăm lumea cu primejdia, care amenință să se deslănțue și să se descarce, în locul prim, asupra plugărimii noastre în mod mijlocit, asupra tuturor, nefiind cruțate nici instituturile financiare.

Noi credem însă, că suntem datori să semnalăm această primejdie, care ar putea să și treacă, fără să facă toate ravagiile de cari ne temem, dar ar putea să devină și foarte primejdioasă, aducând o lipsă și o mizerie cum nu s'a mai pomenit.

Înainte de toate criza acută financiară din anul trecut continuă și acuma și este posibil să continue încă timp îndelungat. Primejdia războiului, mai ales, face ca această criză să se mențină cu multă îndărătnicie.

Dar în anul 1912 a fost, în genere, un an rău economic pentru plugărima noastră de pretutindeni.

Dela începutul lui August până toamna târziu a plouat aproape neîntrerupt și aceasta a avut drept urmare, udarea grăului și celorlalte cereale încă nesecerate fiind, cum și în clăi și în stoguri, așa că grăunțele au devenit, în chipul acesta, cu totul nepotrivite pentru să nănat în foarte multe locuri.

În urma ploilor continue nu s'au putut face sămănăturile de toamnă, decât într'o măsură minimală, cum nu s'a mai pomenit la poporul nostru și chiar și cele ce s'au făcut, au fost săvârșite în condiții foarte neprincioase astfel că ele ne dau slabă nădejde de o prosperare și recoltă multămitoare. În unele locuri nu s'a putut sămăna în cur-

sul toamnei și din lipsa de grâu bun de sămănat.

Astfel este constatat că ploile, cari au căzut la intervale scurte și în cantitate mare, răcind timpul și împiedicând executarea lucrărilor, au compromis cu totul întreaga situațiunea agricolă a anului 1912 și va aduce mari neajunsuri și aceleia din anul 1913.

Al doilea mare rău este, că *cucuruzul*, în urma ploilor continue, a rămas necopt. El a putut fi cules numai neuscat și verde fiind mereu udat de ploii; iar în multe locuri sa cules numai foarte târziu, prin Decembrie, după ce s'a mai strâns cât de cât tina prin îngheț. Astfel cucuruzul nu se poate păstra de loc și în mare parte s'a stricat cu totul. Cel cules mai de vreme și pus prin coșare și poduri, chiar dacă a fost mai uscat, totuși din cauza timpului prea umed s'a încins și sa stricat. Făina produsă din cucuruz se acrește și amărește repede, ea se consumă cu mare anevoe și negreșit, că va produce multe boale. O mămăligă într'adevăr bună abia se va mânca în acest an, și în multe locuri lipsește chiar cucuruzul de sămânță, ca și grâul de sămânță.

Din cele precedente se desprind, mai ales, două mari neajunsuri, cari bântue vieața țaranului nostru și cari vor avea în viitor, drept consecințe, și alte multe mizerii.

Cel dintâi rău este: că *țaranul nostru a sămănat puțin grâu de toamnă* și atâta cât a și sămănat s'a întâmplat în condiții foarte nefavorabile; așa că recolta de grâu de toamnă, în anul 1913, va fi cu siguranță nesatisfăcătoare și în anul 1914 are să fie lipsă de grâu.

Al doilea rău este, că *recolta de cucuruz din anul 1912 fiind compromisă*, deja în anul în care am intrat o să se simtă și lipsa cucuruzului, din care mulți, pe lângă acoperirea trebuințelor casnice, făceau parale pentru satisfacerea nenumăratelor necesități de natură financiară.

Cele două rele mari susamintite s'ar putea micșora numai în acel caz, când timpul ar fi favorabil sămănatului de primăvară.

Dar această nădejde este stânginită prin împrejurarea, că pe deaproape pământul, încă din toamnă, geme de apă, la care se adaogă apă de zăpadă, pentru că și iarna urmează a fi umedă, aproape ca și toamna, astfel că e mare teama că tot *din cauza pământului plin de apă nu se va putea sămăna nici grâu de primăvară*, precum nu s'a putut sămăna la timpul său grâul de toamnă.

De altă parte *face multă greutate agonișirea grâului de primăvară*, necesar, pentru sămănat, care în foarte multe comune lipsește aproape cu desăvârșire.

Dar, aceea încă nu eschis, o primăvară ploioasă ar putea să aducă plugărima într'o situație și mai grea, adică să nu poată sămăna de loc, sau aproape de loc grâu de primăvară pe teritoriile rămase nesămănite în toamnă și peste tot unde sămănăturile au perit peste iarnă; o primăvară nefavorabilă (ploioasă) ar putea să împedice și sămănarea cucuruzului la timp.

(Ya urma).

## Monografia

### biseriilor și școlilor române din Făgăraș.

*Momente mai însemnate din trecutul bisericii și școlii din Făgăraș, de ambele confesiuni, greco-orientală și greco-catolică.*

(Urmare).

#### b) Despre școala română gr. cat.

9. Al noulea învățător român greco-catolic a fost *Ioan Pop David*, preotul gr. catolic de azi din Scoreiu, carele a servit din 1884—1885, un an, când apoi s'a întors învățătorul Rațiu dela Ileni, iară în Făgăraș, și a servit dela 1885—1894.

10. Al zecelea învățător român gr. catolic a fost *Andrieu Stroea* de origine din Ludișor, fost docente în Cohalm, care a servit sub vicarii Rațiu (1888—1889), Macaveiu (1898—1912), dela (1894—1909) cinsprezece ani, cu zel, fiind și învățător și cantor și catihet și de toate, și în fine,

11. Al unsprezecelea învățător român

gr. cat. este actualul învățător *Gheorghe Comanariu* din Făgăraș, care servește din 1909 ca diligență.

Școala română greco-catolică din Făgăraș prelângă vicarii foranei, a fost supraveghiată și de câte un *inspector de școlile mirean*, ales de senatul școlar, care inspector, prelângă că cerceta mersul instrucțiunii preste an, lua parte la examene alătura cu vicariul și subscria protocolul de clasificare. Astfel de inspectori au fost *Nicolae Cozgarca* și *Ioan Cârstea*. —

Școala veche română greco-catolică zidită la 1802—1804, nemai conrespunzând recerințelor legali de azi, la 1891, sub vicariul *Basilii Rațiu* (1888—1898), carele cu o stăruință de fer o a ridicat, dăruind din al său 2000 cor. s'a zidit o altă *școală română greco-catolică*, care corespunde deplin, având prelângă sala de învățământ provăzută cu toate recuizitele necesare și o sală, pentru arhiv (bibliotecă) ținut în rând bun de actualul învățător *Gheorghe Comanariu*, și apoi un cuartir învățătoresc din trei încăperi și antișambra care asemenea corespunde întru toate recerințele de azi. —

Cintirumul intern român greco-catolic fiind destul de mare (și a fost și mare), când se îngropau aici toți românii dovadă crucile: *Georghe Citeos* 1799 și *Constantin Brânzea* 1800, credincioși ortodocși, căci acest cintirim, după cum îmi spune *Nicolae Pop Corodi* de 85 ani, se întindea către miazăzi, până afară în câmp lângă școala nouă din 1891, s'a lăsat și o curte școlară corespunzătoare, și apoi o grădină școlară foarte frumoasă.

Cu salarii mai bune nu s'a putut bucura nici învățătorii români gr. catolici din Făgăraș, ba a fost cazuri, când din lipsa de salariu corespunzător, dascălii români uniți a părăsit Făgărașul, precum *Nemeș* și *Basilii Rațiu*, cel dintâi fugind din Făgăraș, căci nuși căpăta salariul regulat, al doilea strămutându-se la Ileni, unde salariul era mai bun.

Ce salar a avut *Nicolae Bodrogeközi* primul dascăl rom. unit *Adam Cațaveiu*, popa din Racovița, *Florian*, *Demetriu Chișorean*



GROF SALAGUB (SOLOHUB).

## VISCOLUL.

Trad. de Val. Crișian.

(Urmare).

Dinspre curte să auzea eară-și tropot de cai. Șeful de gară eară-și a mers afară. Înaintea căsi s'au oprit două sănii.

Ofițeru urându-se de conversația căpitanului a voit să fugă afară, dar în ușa la întâmpinat nește dame. A intrat în odaie o femeie bătrână, părea a fi o moșiereasă. Capu li tremura ochii erau căzuți în orbite și fața brăzdată. Deoparte să răzima de un bărbat îmbrăcat elegant, dealtă parte de brațul unei femei tinere.

Ofițeru aproape a înmărmurit.

Indată ce a privit aceasta frumsețe femeiască... nici-odată n'a mai văzut așa femeie. La întâia privire simpl'aminte i-a

plăcut, dar după aceea cu cât o priveai mai mult, cu atâta îți devenea mai atrăgătoare. Trăsăturile feței erau foarte fine și regulate, capu mititel, fața palidă, părul negru, dar ochii — ochii erau de nedescris: negri, mari, cușgene lungi și sprâncene dese; pe un pictor il puteau duce în nebunie.

Era îmbrăcată simplu dar cu gust. Așezând cu precauție pe bătrâna, pe un scaun și-a pus jos mantaua și pălăria. O suviță de păr i-s'a furișat pe frunte, înroșind a dato la o parte.

Ofițeru o privea mut. În această femeie ori-ce mișcare eră așa de aristocratică. Și-a tras mânușile, mâinile erau foarte fine. Ofițerului nu'i venea să creadă. „Cum s'a putut rătăci pe aici — cugetă în sine — un diamant așa de curat în acest cuib? Și oare cine-i și de unde-i? Involuntar a mers lângă ea și s'a prezentat.

Nu s'a mai uitat la etichetă. În năczuri toți țin laolaltă și să ajută imprumutat. N'a trecut o jumătate de ceas și vorbeau cași-cum s'ar fi cunoscut de mult. Ofițeru le-a dat jos bagajele de pe sanie, pe bătrâna a servit-o cu un ceaiu, după aceea i-a arătat un pat, pe care să se odihnea-

scă. Căpitanu curteză. D-șoara cea bătrână rădea afectat. Nepoata prințesei Solopaeva s'a lăsat în vorbă și vorbea cu pathos. Negustorii și-au oferit locul lor de pe canapea.

În curte vântul sufla cu putere, scutura obloanele cu furie, dar ofițeru nauzea nimic. A avut la el ceva de mâncare și și-a oferit-o, să o împărțească cu prietini lui. Incurând au aranjat o cină. Căpitanu a adus pe masă friptură rece de curcă. Conversația din timpul cinei n'a fost de ceva însămnătate mare. Căpitanu a început să povestească cum vor rade când vor fi în Petersburg la prințesa Solopaeva, dacă va ști, că ea, care a fost crescută tot în societate de elită, a petrecut câteva oare în bordeiu. La auzul acestor cuvinte ofițeru a privit pe vecina lui, pe buzele căreia a trecut un zimbet ușor, aproape neobservat. Și s'a înțeles.

— Și d-ta ai fost în Petersburg? Întrebă ofițeru,

— Nu.

— Nici nu mergi acolo?

— Nu.

— Pentru ce?

— Sunt măritată.

Ofițeru a plecat capu. »Cum, pentru

și Ambrozie Nemeș, nu știu, Dumitru Pop a avut 240 fl. Basiliu Rațiu la început 240 fl., Basiliu Denghel (Dionise Denghel) ca teolog absolut 300 fl. Ioan Pop David 240 fl. Basiliu Rațiu mai târziu 300 fl. și și cumcuenale. Iară Andreiu Stroea la început 300 fl. și cuincuenale apoi dela 1907 încoace-1000 cor. și cuincuenale, și actualul învățător Gheorghe Comanariu 1000 cor.

Andreiu Stroea trăește azi ca învățător penzionat în Făgăraș, având o penzie bună de 1200 cor. și ș-a zidit case foarte frumoase în ulița Brașovului cu o grădină mare pe care o cultivă rațional, având mulți copii — copile, pre care însă îi crește bine întru înțelepciune, dându-i la școală după capacitate, și punându-i și la lucru economic de micuți — laudă lui. —

Amicul și colegul meu *Basiliu Rațiu*, bunul dascăl și tenoristul renumit, dela anul penzionării 1894 s'a îndeletnicit ca diurnist al institutului „Furnica” până la moarte întâmplată în 1910, iară văduva dascăliță *Maria născută Brânzea* trăește încă împărțită fiind cu peziunea legală de soție de învățător, și se ajută cu remunerațiune, până va trăi și de institutul Furnica. Cu Basiliu Rațiu în 1881 am ascultat cursul pentru învățarea limbii maghiare în Căstăruțul secuesc. —

Basiliu (Dionise) Denghel teologul a ajuns preot român greco-catolic, însă a reposat tinăr fiind. *Ioan Pop David*, bravul preot român gr. catolic dela Scorei trăește vesel în parohia lui, și a devenit un naționalist infocat. Când îl întâlnesc, îl salut frățește „Calispera” ca pe colegul meu din 1884—1885, când jucând laolaltă piesa teatrală „*Creditorii*” el reprezenta pre ciobotariul, — ba în glumă îi mai zic și „*mân-că colega*” decând în toamna anului 1884 am făcut un preleginarium în satul vecin cu Făgărașul, în Beclean și el credea, că nu se mai satură de multele flecuri de oae aduse pre un taler de colegul învățător *Nicolae Ludu* din Beclean.

(Va urma).

*Nicolae Aron*  
preot gr. or.

## DIN ROMÂNIA.

### Botezul principelui Mircea.

Vineri în 18 Ianuarie v. a sosit în capitală A. S. I. principele Eitel Friederich, cu suita sa, în gara de nord. Peronul gării, precum și străzile principale ale Capitalei au fost frumos decorate, cu drapelul național ale celor două state. O companie de gendarmi a liberat locul de publicul adunat, iar o companie din reg. 40 Călugăreni cu drapel și cu muzica a ocupat loc pe peronul gării lângă salonul regal.

La întâmpinarea A. S. I. au sosit în gară dnii T. Maiorescu prim ministru și ministru de externe, Tache Ionescu, min. de interne, N. Filipescu, min. de domenii, Al. Marghiloman min. de finanțe, M. Cantacuzino min. de justiție, N. Xenopol, min. de comerț, C. Disescu, min. de instr. generală, generalul Hârjeu, min. de război, Dr. Istrate primariu Capitalei etc. etc.

La sosirea A. S. I. în gară muzica reg. 40 Călugăreni a întonat imnul imperial, iar soldații sub comanda dlui Pețala au prezentat onorurile. — După un sfert de oră A. S. I. a luat loc în automobilul regal împreună cu M. S. Regele și a fost condus la palat. Principele Ferdinand și Carol au urmat în alt automobil. — La 9 oare s'a dat un Dineu la palatul regal. Dineul s'a terminat la 11 oare seara. Muzica reg. 4 de Ilfov a cântat în tot timpul mesei.

Duminecă la 5 ore p. m. au sosit principele Ferdinand cu Augustii săi copii: Carol, Elisabeta, Mărioara, Nicolae și Ileana, micul principe Mircea a fost adus într'un automobil separat, mai înainte cu ceva au sosit I. P. S. Sa Met. Primat Conon, Metropolitul Pimen al Moldovei, Episcopul Dunării de jos, al Buzăului, al Romanului, al Argeșului; arhierii: Teofil Mihăilescu, Băcășanul, părintele I. Popescu, preotul din Cotroceni, trei diaconi și corul Metropolei.

La 5 oare toți invitații să aflau în sa-

la Tronului. Principele Eitel Friederich pășește între Suverani, părintele Popescu Mălăești ținând în brațe pe micul principe Mircea. Metropolitul primat îmbrăcat în odăjdii, începe slujba religioasă, asistat cu clerul de față, responsurile le-a dat corul din balconul salei Tronului. Slujba a durat până la 6 oare. — După terminarea slujbei Principele Eitel s'a îmbrățoșat cu Regele, Regina și cu Ferdinand. Dl T. Maiorescu în numele guvernului, dnii Gr. Cantacuzino și Cantacuzino Pascani în numele corporilor legiuitoare, au felicitat pe MM. LL. și pe Principele Ferdinand. După aceasta sau semnaiat protocolul de botez de către Suverani, Principele Eitel, de Metropolitul Primat, și de dl C. Disescu ministrul cultelor.

Nașii au fost M. S. Impăratul Germaniei și Rege al Prusiei reprezentat prin A. S. I. Principele Eitel Friederich. — Micul Principe Mircea a mai avut nași și nașe pe: M. S. Regele Carol, pe Impărăteasa mama Maria Feodorovna a Rusiei, pe A. L. R. ducesa Luisa de Baden, pe A. S. R. Prințul Wilhelm de Hohenzollern, pe A. S. I. și R. ducesa Maria de Saxa-Corburg-Gotha, mama A. S. R. Principesa Maria și pe A. S. Principesa Sophia de Wied, care a asistat în persoană.

În timpul botezului Liga Aeroplană națională trecând cu un aeroplan pe deasupra palatului, a împrăștiat numeroase bilete de felicitare, cu cuprinsul: „Trăiască Principele Mircea”.

— Primarul Capitalei a fost ales dl Dr. C. I. Istrati, iar ajutori de primar dnii I. Bărbătescu și E. Niculescu.

## Războiul.

— În Turcia a fost zilele trecute revoluție. Tinerii turci, în frunte cu ofițerul Enver bey, au răsturnat guvernul presidat de bătrânul Kiamil Pașa. În timpul turburărilor, Nasin Pașa, comandantul trupelor dela Ceatalgea, a

ce ești măritată? Și cine i-a zis să se mărite? Apoi confuz continuă:

— Bărbatul pentru ce nu e cu d-ta?

— E în sat, nu i place să călătorească.

— Și d-ta?

— M'a lăsat cu mama să mergem în pelerinaj în Voronez.

— Și d-ta stabil locuiești la sat? întrebă mai departe.

— Stabil...

— Fără întrerupere?... .

— Fără întrerupere.

— Pentru Dumnezeu, doar acolo te plictisești.

Femeea suspină ușor.

— Ce să fac... să dedă omul.

— Și cu ce îți petreci timpul?

— Cu ce să obicinuește la sate.

— Dar totu-și?

— Pot zice, că nimica. Mă ocup cu de-ale casei, cos, citesc.

— Copii n'ai?

— N'am.

— Și ce cetești?

— Ce îmi vine în mână. Cărți franceze și jurnale rusești.

Ofițerul și-a increșit fruntea.

— D-voastră sunteți oameni de lume

— continuă surzând — nu înțelegi farmecul lecturii. Cartea — prietenul

Probați a trăi la sate și să trăiți așa, ca mine, atunci veți înțelege, că ce plătește o carte. Făr' de asta omul și-ar pierde mintea. Știți, sările sunt lungi; satul nostru e pe câmpie; vecini n'avem.

— Bărbatul d-tale e vânător?

— Da, îi place foarte mult. Dealtecum pe sate omul e nevoit să se ocupe cu ceva.

— Mamă — zise femeia — cred, că viscolul s'a liniștit, am putea pleca...

Bătrâna n'a auzit. Ceialaltă sa liniștit cu aceea, că înainte de dimineață nu e modru de a pleca. A sunat și miezul nopții. Pe toți i-a copleșit somnu și durmeau duși.

— Eu te-am ofensat — zise ofițerul, — am vorbit prostii.

— O nu!

— Și eu am zis numai ce am simțit.

— Lasă! De ce folos e atâta vorbă?

Noi ne-am întâlnit din întâmplare, nu peste mult ne despărțim și nici când nu ne vom mai vedea — aceea nu e frumos. Eu știu, că d-ta ridiculizezi femeile dela sate. Și Pușkin le-a răs... Într'adevăr și e ceva de răs, dar și multă seriozitate în femeile dela sate. Inchipuieșteți numai, ce soarte are o femeie dela sate, care în viață vede frumosu nuntai din carte. E plictisitor la sate, dar nu numai plictisitor, ci și ceva te-

ribil. Pe prinsoner toți îl compătimeșc; dar nimănui nu-i trece prin minte a compătimi pe o femeie dela sate, care din copilărie e exilată, e destinată robiei vieții dela sate. Și d-ta îți petreci bine în Petersburg?

— Bine, răspuse ofițerul oftând. Eu sunt om de lume. Numai aceea e deosebirea: că eu mă plictisesc în îndestulare, d-ta în lipsă. D-ta te plângi, că n'ai cui să spui păsurile inimii, sufletului, noi însă cei cari căutam nemărginit, noi simțim, că în noi inima și sufletul sunt apăsate. D-ta ști, că trăbue să iubești, noi știm, că n'avem pe cine. În d-ta crește speranța, puterea, pe noi ne apasă durerea.

— Ai fost d-ta amoretat? întrebă femeia, aproape șoptind.

— Ah! încă cât! Dar nu merită cuvânt... În lume a iubi înseamnă a fugi în înșelarea sigură. Ce crezi d-ta despre iubire?

— Eu!... apoi... nu, nimic...

— Iubirea — sufletul a toate. Oarecând am crezut că și eu sunt iubit, dar cum? — m'au iubit — dar nu pe mine, ci pe cavaleru petrecerilor, pe domnu de lume, și eu n'am putut învinge pe rivalul meu.

fost ucis. In noul guvern au intrat cei mai aprinși părtași ai războiului cu Bulgarii.

Iată știrile mai nouă:

Constantinopol, 4 Februarie. — Relatările ce s'au primit aici până în clipa de față desmint știrea că la Ceatalgea s'ar fi început din nou războiul. Trupele otomane dela Ceatalgea au primit ordinul să nu atace, ci să se mărginească la defensivă. Cercurile superioare sunt informate, că Bulgarii se pregătesc de un asalt general cu scop să scoată pe turci din întărituri.

— Oficial se confirmă știrea că la Adrianopol decurge o luptă vehementă. Se svonește însă că la Ceatalgea au fost numai lupte de avantposturi. Inainte de începerea bombardării un ofițer sârb a mers în Adrianopol și a cerut să fie prezentat lui *Sukri* pașa, comandantul cetății, căruia i-a adus la cunoștință prelungirea cu o zi a armistițiului. In felul acesta ofițerul sârb voia să inducă în eroare garnizoana, deoarece după depărtarea ofițerului imediat s'a început bombardarea orașului.

4. Februarie. — Consiliul de miniștri ținut ieri a decis că, conform proiectul conferinței ambasadurilor dela Londra, guvernul turcesc renunță la Adrianopol cu condițiunea că sultanul, ca și în Tripolis, să-și poată numi un reprezentant, dar guvernul a mai decis și aceea, că se va aștepta mai întâi rezultatul armelor.

București, 4 Febr. — Contrar desmintirii oficiale e fapt că *regele Ferdinand al Bulgariei e grav bolnav* așa în cât nu mai poate rezolvi afacerile de stat. Vechea boală reumatică a fost agravată și prin o boală de inimă.

Luni a sosit la ministrul de externe protocolul încheiat la Londra între dnii Mișu, reprezentantul nostru și d.

Daneff, reprezentantul Bulgariei în chestiunea rectificării de graniță. In acest protocol se știe că se specifică minimumul pretențiilor noastre și oferta Bulgariei față de aceste pretențiuni. Oferta Bulgariei e cu totul nesatisfăcătoare, după cum s'a anunțat, după toate probabilitățile, guvernul nostru va începe noi tratative, de astă dată direct cu guvernul din Sofia.

Petersburg, 4 Februarie. — Rusia insistă pe lângă puterile triplei alianțe în scopul unei demonstrații navale, în fața Constantinopolului, pe care, însă, puterile triplei înțelegeri o desaproabă în modul cel mai hotărât.

Londra, 4 Febr. Poarta anunță prin un comunicat oficios că nu consideră tratativele ca întrerupte pentru totdeauna, ci mai vârtos ea a dat ordin delegațiilor săi, să reînceapă negocierile. Tratativele de pace vor urma așa-dar, reîntrerupt, și în timpul ostilităților.

Londra, 4 Febr. — Trimisul special al ziarului „Daily Mirror” telegrafiază din Constanța: Toate podurile dela frontiera ungară până la Marea-Neagră sunt păzite de soldați. Când trenul a intrat pe podul de peste Dunăre conducătorii au invitat pasagerii să intre în apartamente și au încuiat ușile. Personalul trenului și agenții secreți păziau ca nimeni să nu deschidă ferestrele, de teamă ca să nu arunce cineva vre-o bombă pe pod. Sosit la București, am observat o dispoziție ca și când războiul într'adevăr ar fi izbucnit. In capitala românească toți vorbesc numai despre războiu și în general se crede că peste câteva zile va izbucni războiul între România și Bulgaria. La gări foarte numeroase trupe așteaptă să fie trimise la frontieră.



— Să poate? — zise femeia fără de voie. Și cine a putut fi aceea?

— Au fost destui...

— Așa dară d-ta nu crezi în iubire?

— O! nu! In iubire e imposibil a nu crede; eu zic numai, că nu e pe cine a iubi. La iubire să cer atâtea condiții, atâtea întâmplări norocoase. Eu mai simt, că pot iubi. Spre pildă d-ta...

— Te rog un pahar de apă! — zise bătrâna. Copila s'a trezit și a început să plângă, ofițeru a sărit de pe scaon, i-a dat bătrânei un pahar de apă, a linștit copila, dându-i o bucată de zahăr. Dar firul întrerupt a conversației al continua a fost imposibil. Femeia și-a închis ochii și răzîmându-se cu capul de pat, sau să cugeta adânc sau moțăia.

— Ești obosită? o întrebă ofițeru.

— Da, sunt obosită.

Ofițeru a tăcut, dar inima îi zvăcnea puternic. Femeia asta era de o frumseță rară, când lumina slabă a lampei îi lumina fața palidă. Culoarea, palidă a oboselii îi împrumuta atâtea gingășie! Trăsăturile feței erau așa de gingașe. Era așa de naturală, simplă și statornică, încât omul oricând ar inghenunchea înaintea ei, pentru ai spune ce are pe suflet. Ofițeru a privit în jur de sine: toți erau cufundați în somn

numai în curte vâjăia vântul; până-când și d-șoara cea bătrână adormise, ascultând ce vorbesc ei.

— Te iubesc, — îi zise ofițeru.

Intr'adevăr a spus numai ce a simțit. Femeia l'a privit cu o ironie fină și a clătinat ușor din cap.

— Nu ți-e rușine? — zise încet și și-a coperit fața.

— Nu — răspuse ofițeru, — nu mă rușinez. Ți-am zis ce mi-a zăcut la inimă. Și d-ta crezi, că ți-am spus dreptul. Eu ți-am descoperit viața, deci nu-mi face reproșuri. Să știi, că a fost un om, care va iubit cu toată puterea sufletului fără șovăire și fără speranță. Dar nici nu poate avea speranțe... Nu peste mult ne despărțim. In d-ta văd întrupate visurile cele mai senine ale tinereții mele. Soartea nu ne-a lăsat să fim împreună, dar lasă să trăiască în noi convingerea aceea, că atunci când ne-am întâlnit pentru întâia oară, ne-am înțeles, ne-am stimat reciproc și așa cel puțin ne rămâne amintire — d-tale, ție urât la sate, mie la oraș.

— Dă-mi ceva de souvenir — îi zise femeia.

Ofițeru a rupt o filă din notes a luat ceruza și a început să se cugete adânc.

O revită nouă

## „Românismul“

Trei profesori bine cunoscuți, cari au un rol în mișcarea națională, au decis să publice o revistă, al cărei prim număr va avea în frunte apelul cel reproducem mai jos.

Apelul explică menirea revistei.

Abonamentele: 10 Lei pe an, iar pentru învățători și preoți de sat 5 lei, se pot trimite de pe acum la administrația revistei „Românismul“, str. Italiană, 31 București.

Revista va apare la 1 Februarie 1913.

Indemnăm publicul să sprijinească călduros această revistă care va răspunde unei nevoi simțite.

Iată și apelul ei:

### A p e l.

„Românismul“ se înfățișază — de început — în forma modestă a unei reviste mici; are însă conștiința că va fi de folos țării și neamului; și de aceea îndrăznește să ceară lumii ajutor material și moral, pentru ca să poată trăi cu cinste și să lupte fără preget. In raport cu ajutorul dat „Românismul“ își va mări formatul, va sporii paginile sale și va înmulți problemele cu care se va ocupa, încercând să devie o oglindă a vieții românești de pretutindeni.

Din revista noastră vor lipsi toate fantaziile, care nu pot trece drept urmări posibile, imediate sau apropiate ale stărilor reale, dela care orice acțiune culturală sau politică trebuie să pornească. Studiul faptelor bine controlate și chibzuirea nepripită a importanței lor ne vor ajuta să fim, în naționalismul nostru, *realiști*.

In fondul faptelor și mișcărilor vom căuta cu zel energiile care se manifestă în ele; vom calcula mărimea lor, le vom cerceta efectele și le vom striga și din parte-ne: „înainte spre glorie!“ sau „Inapoi, satano!“ Pentru-că așa ni se pare că astăzi noi de nimic nu avem mai multă nevoie decât de această cântărire a năvalnicilor energii, care din viața noastră au făcut în toate regiunile românești, o viață

— Eu nu sunt scriitor — zise el: altul ți-ar scrie verșuri.

— Dar scriem totuși ceva.

Ofițeru a scris: „1849 Ianuar 12 spre 13 noaptea“ și adaugă „clipele cele mai sublimе din viața mea“. Apoi a scos și un inel din deget și împreună cu hârtia i-l'a dat ei.

— Eu nu-ți pot da inel — zise ea; dar din Voronez îți voi trimite fotografia aceasta îți va aminti întâlnirea noastră și de aceea, care întotdeauna își va aminti de D-ta.

In acest moment a intrat șeful de gară. Viscolul s'a liniștit, — zise frecându-și mâinile. Peste un ceas toți călătorii erau gata de drum.

— Adio — zise femeia — pentru totdeauna...

Ofițeru mult timp a privit sania ce a rămas în urma lui. A suspinat adânc și s'a zgulit în bundă. Peste tot să intindea o pustie estinsă de zăpadă. Vântul a încetat. Soarele plumburiu, a apărut ca o peată pe bolta cenușie a cerului. Viscolul a încetat.

Amorul au continuat.

Predeal 1912.

(F i n e).

bogată în lupte, dar și în răniuri netrebuincioase. Cu fericire vom arăta pe *oamenii reprezentativi*, în care energiile salută sus și devin povătuitoare de cunoștințe; cu vorbă cumpătată și îndurerată, vom arăta și pe ceice nu sunt nici necesari propășirii, nici vrednici de onoruri. Vom prinde lumina stelelor națiunii și o vom arăta și altora.

Granițele până unde bat luminile lor sunt largi. Acestea trec dincolo de munți înalți, bat peste ape late. Mulți ochi le caută lucitori de bucurie, multe piepturi se mișcă de simțirile ce li se ațăță. Să trimitem deci pretutindeni numai cuvinte drepte și curate, pentru ca nădejde să sporească și să nască numai fapte bune, pretutindeni!

Să nu ni se ceară însă un program. Noi nu suntem și uu vom fi un partid. Noi suntem numai un glas al sentimentului național, un ecou al milioanelor românești adunate împrejurul Carpaților. Noi îi vom asculta pe toți, dar vom urma numai pe cei buni. Vom avea — să nu se îndoiască nimeni — și curajul propriei păreri, propriei alegeri, propriei fapte, care nu va mai imita: *Vom încerca să și conducem sentimentul public* căutându-i expresia cea mai sinceră și alegând mijloace eficiente pentru luptele naționale.

Ne înfățișăm lumii într'un timp, în care la Sudul României noastre se sfârșește un războiu extraordinar de barbar și în care alt războiu greu — și poate sfânt — amenință și să înceapă la Nordul ei. Suntem deci dator să privim cu sete ce lucrează toți vecinii noștri, cei de-aproape și cei de departe, vecinii de granițe și vecinii de interese, pentru-ca să știm lămurit ce puteri de-ale lor izbucnesc în tratate economice și diplomatice, în vorbe parlamentare și militarești, în gesturi regale și împărătești. Mai mult decât oricând, suntem astăzi dator să facem și *politică externă*: politică de orientare, căci pe cea activă, țara a lăsat-o numai în grija câtor-va bărbați cari rar vorbesc, deși mulți Români i-ar înțelege cu ușurință și i-ar sprijini, după vreme, cu tăcere, cu minte, sau cu explozii patriotice.

Aici se sfârșește apelul nostru și începe scrisul.

Simpatia lumii este singurul noroc ce ni-l dorim.

V. Arion, profesor la universitatea din Iași,	V. Pârvan, profesor la universitatea din București,
G. Bogdan-Duică, profesor la liceul »Mihail-Viteazul« din București.	

## NOUTĂȚI.

**Avis administrativ.** Cu Nrul 3 al foaiei noastre sau alăturat restanțierilor un mandat postal, pentru plățirea restanțelor, îi rugăm cu toată stăruința să-și achite abonamentele vechi restante, la caz contrar vom fi siliți a face pași necesari în urma provocării trimise anterior date de directorul foaiei. Restanțierilor vechi nu se va mai trimite. Acei cetitori, cari au primit până acum și nu a refuzat se conzideră ca abonenți pe acest an.

Administrația „OLTEANUL.”

— **D. Vasile Stroescu** a dăruit pentru aeroplanul „Vlaicu III” suma de 1000 (una miie) coroane.

— **Ministrul de honvezi** a dat un ordin mai dăunăzi, în care dispune, că cei-ce doresc să se căsătorească înainte de ce și-au făcut serviciul militar, o pot face fără nici o permisiune specială a lui. Până acum serviciul militar era un impediment pentru cei-ce voiau să se căsătorească — din 1 Februarie 1913 acest impediment nu mai există.

Dealtcum cuprinsul ordinațiunii li s'a comunicat și din partea organelor administrative, pentru-că domnul ministru a luat dispozițiuni, ca ordinațiunea sa să fie adusă cu grăbire la cunoștința tuturor celor interesați. Pentru a se putea căsători tinerii trebuie să aibă, în înțelesul legii despre căsătoria civilă, 18 ani îndepliniți, iar fetele etatea de 16 ani. În casuri excepționale se permite și căsătoria celor mai tineri, însă cu dispense cerută dela ministrul de justiție. Ordinațiunea d-lui ministru de honvezi e dată pe timp nedeterminat, rămâne deci în vigoare până la luarea altor dispozițiuni din partea sa.

— **Legea despre salarizarea învățătorilor.** Dl. Zichy min. cultelor a trimis la forurile competente textul întreg și autentic al proiectului de lege despre regularea salarelor învățătorilor dela școalele comunale și confesionale. Însă să spune, că el înseamnă o nouă lovitură dată școlii confesionale și învățătorimei noastre, pe care o servește cu totul inspectorului de școale.

— **Grevă de învățători.** Învățătorii sași dela școala confesională din Cincul mare, în considerare că autoritățile lor școlare au refuzat îmbunătățirea salarelor, au proclamat rezistența pasivă și au ieșit din toate reuniunile culturale.

— **Membru onorar.** Adunarea generală a Societății de muzică și cântece din Caransebeș, ținută în 1 Sept. 1912, a ales pe maestrul nostru de muzică *Jacob Murășianu* de membru onorar. *Diploma de onoare* sosindu-i în zilele acestea, i-a fost predată de numeroșii săi pretini și stimători în cadrul unor festivități familiare, cari l-au surprins vădit plăcut pe iubitul nostru magistru. Ii trimitem și noi felicitările noastre.

— **Scrisoarea monarhului către țarul Rusiei.** Maiestatea Sa Domnitorul nostru a scris un autograf țarului și il va înmanua prin prințul Hohenlohe. Faptul e foarte viu comentat în presa austriacă și se interpretează ca o apropiere între cei domnitori, după diferentul zilelor din urmă.

— **Amânarea legilor de dare.** Guvernul precum a anunțat ministrul-prezident într'o Conferență a partidului muncii — va prezenta parlamentul în curând un proiect de lege, prin care va cere autorizarea de a amâna activarea nouelor legi de dare pentru anul curent. Vor rămânea deci în vigoare pentru anul 1913 legile vechi de dare. Guvernul motivează amânarea în parte cu faptul, că prin nouele legi de dare, veniturile statului se vor reduce în măsură considerabilă, iar la pierderile acestea guvernul între împrejurările actuale nu voiește să expună erarul. De fapt însă amânarea se face sub presiunea opiniunii publice din țară, care pretutindenea a cerut cu insistență revocarea sau cel puțin modificarea nuelor legi.

— **O nouă osândă.** Curtea de cașajie (Curia) a aprobat sentința curții cu jurați dela Oradea mare, adusă în procesul de „agitație” ce s'a fost internat dlui director al tipografiei dicesane din Arad, parintelui diacon *Cornel Lazar*, în calitate de editor al cărții *Iobăgia*, ultima operă a regretatului *Ioan Rusu-Șirianu*. Dnul Lazar va avea în baza setinței aprobate, să stea în temnița 3 zile și să plătească 200 coroane visteriei publice.

— **Cancelarie advocațională.** Am onoare a vă face cunoscut că mi-am deschis cancelaria advocațională în Agnita (Szentágot), casele d-lui Joh. K. Schuller. — *Dr. Romul Curta*, avocat.

— **Familie cu două inimi?** Un doctor a aflat în orașul Easton din Pannsylvania o familie, ai cărei membrii au câte două inimi: una la partea stângă și alta la partea dreaptă. Numele familiei este *Perkins*, ear copii sunt de 4, 11 și 13 ani. Atât ei, cât și mama lor au inimă dublă, care nu stă în legătură una cu alta. Descoperirea senzațională se spune, că a fost constatată și de alți medici.

— **O păreche de boi 2 coroane.** În scumpetea de azi s'a făcut și un astfel de târg. Un proprietar din Săcuime cu avere de 200.000 cor., datoriu unei bănci din Târgul Murășului 3000 cor. Neputânduși regula la timp aceasta datorie, a fost dat în judecată și i s'au pus sequestru 19 vite comute, toate uneltele economice și mobilele din casă, prețuite toate în 16.000 cor. — Rugările proprietariului debitor de a să amâna termenul licitării, nu au fost ascultate și așa banca a ținut licitarea.

Nefiind licitanți un funcționar al băncii creditoare a cumpărat cu 35 coroane zi *Trei zeci și cinci coroane* toată averea mișcătoare prețuită în 16.000 coroane.

Sub conducerea executoriului dela judecătoria pin Târgul Murășului, pe lângă observarea formelor legale s'a licitat o *păreche boi cu 2 cor. un plug de fer cu 10 fil.*

Din aceasta procedură neumană apa-

## Misoginul

— Roman italian. —

(23). Trad. de Valeriu Crișian.  
(Urmare).

Un moment s'au privit față în față. Cașicum ar voi să cetească unul pe pe altul din espresia feței. După aceea atenție fiecăruia s'a abătut spre alt-ceva.

Melania deodată a erupt într'un răs zgomotos, care l'a dus mai departe vântul cald de vară.

Contele Aurel o privea mirat:

— Mi-e permis să te întreb, de ce râzi cu atâta poftă?

Melania a fost bun-bucuroasă să-i răspundă:

— A nu-i nimica! Mi-a venit în minte o întâmplare nostimă. Întâlnirea primă a noastră și convorbirea din seara aceea.

— Ei și?

— Știi, d-le conte, că d-ta ai făcut o față foarte serioasă, când ai declarat înaintea noastră, că d-ta ești dușmanul femeilor și ești un misogin? Și atunci abea m'am putui reținea, să nu rād.

Aurel a trăsărit. Cuvintele acestea i-au întărit numai convicția de mai înainte. Pe un moment a lăsat lopata din mână și cu întristare a declarat:

re în celea mai triste colori tendințe unor anumite bănci înființate din interes personal, de a sugruma pe bieții țărani, cari au avut nefericirea de-a apuca în ghiarale lor.

— **Clocnire de trenuri.** Pe linia căi ferate între Mediaș și Ibașfalău. Miercuri noaptea sau întâmplat o mare catastrofă între stațiunile dintre Mediaș și Ibașfalău. Pe șine stătea trenul spre pornire cu mai multe vagoane încărcate cu marfă; trenul accelerat ce venea de către Cluj, cu toată puterea sau izbit în el. Locomotivele sau nimic total, vagoanele au sărit de pe șine. Din două cazane pline de petrol, sfărmate acurs și s'a aprins, într-o clipă s'a lățit focul până la trenul accelerat. Toată linia a fost într-o flacăra de foc, și s'a aprins și stâlpi de telegraf. Intre pasageri a fost un panic întreg, cari sărea afară din cupee între flăcări s-a ales cu arsuri grave. De sub locomotive striga după salvare focistul și mașinistul, cari răniți gravi a fost scoși de sub ruinele mașinelor. Cu acest tren călătoria din București și Prințul Eitel Friederich, dela botezul prințului Mircea, Principele după catastrofă imediat a sărit afară din tren cu suita sa și a început la salvarea răniților nenorociți. Prințul imediat a telegrafat la împăratul Wilhelm despre catastrofa întâmplată. Un mort și mai mulți răniți i-a transportat în spitalul din Mediaș. Mai mulți răniți au fost din personalul trenului.

— **Cinetofonul.** Edison a terminat — după o lucrare de 4 ani — aparatul acesta, adevărat fonograful îmbinat cu cinematograful: Icoana și cuvântul rostit să reproducă în același timp.

— **Biserică de hârtie.** În orașul norvegian Bergers se află o biserică construită toată din hârtie. Pentru ca să fie scutită de ploaie, s'a lipit peste ea o pătură de var nestins, amestecat cu lapte acru și albuș. Biserica nu este o zidire mică, ci un edificiu spațios, în care încap 1000 de persoane.

— **Căsătorie.** În oficiul matriculanțului din Măcău s'a încheiat săptămâna trecută o căsătorie nu de toate zilele: mireasa Iulia Șanta, o babă de 81 de ani, s'a cununat cu I. Ciorba, un tânăr de 24 de ani.

— Mă mir foarte mult! nime n'ar fi observat asta și pe mine mă surprinde foarte mult vestea asta. Nici-când n'ași fi gândit, că d-ta ști așa de bine simula și așa de bine ști a te preface.

Melania iar a răs:

— După-ce eu ți le-am spus estea, mi-ar părea bine să faci și d-ta o declarație categorică, în privința asta.

— Cât îmi va sta în putință...

...Esclusiv despre d-ta, dar trăbuie, să fii foarte serios și să nu faci aluzie nici la mine, nici la nime... Respectiv nici la simțul nobil de femei, nici la naivitatea d-tale de bărbat. Mă înțelegi?

— Eu cred, că da.

— Și nu te superi de întrebarea asta?

— Nu, o voi asculta cu atenție.

— Spune-mi numai, mai ești încă și acum misogin?

Contele a înroșit și pentru ca oarecum să-și răzbune, pentru-că mai înainte l'a răs, acum el a declarat categoric:

— Da, d-șoară, încă și acum sunt misogin. Ba mai altcum decum am fost.

Răspunsul părea foarte sincer, totuși contelui îndată i-a părut rău, îndată ce le-a zis. A știut, că cuvintele vor influența mult asupra Melaniei.

— Îți mulțumesc pentru sinceritate,

## CĂRȚI, FOI ȘI REVISTE.

A apărut: Nr. 2. din „Cuvântul Adevărului“ revista Mănăstirii Prislopului, u. p. Hátszeg, cu următorul cuprins: Cercetarea bisericii din partea intelectualilor noștri: Dr Nicolae Brânzeu Predică pe Duminica celor zece leproși. Predică pe Duminica lui Zacheu. Predică pe sârbătoarea celor trei Ierarhi. Predică pe Duminica Înălțării Domnului. Predică pe Duminica Vameșului și a Fariseului. Predică pe Duminica Fiului rătăcit. Rubrica pastorală. Datorințele clerului de a se perfecționa în științe. — Datorința preotului de a celebra în Dumineci și Sărbători (nb). — Cronică. — Protocoale noi pentru oficiile parohiale. — O propunere cu minte — (nb). Recenziuni. Poșta redacției.

A apărut Nr. 2. Anul XV lea, din „Foaia Școlastică“, prețioasa revistă pedagogică, organ al Reuniunilor învățătorilor gr.-cat. Archidiecezani. Redactor resp. Ioan F. Negruțiu. Apare în 1 și 15 fiecărei luni afară de Iulie și August. Abonamentul pe an 6 cor., pentru România 10 cor. Are un cuprins bogat, de 32 de pagini. Sumarul: Redacția: La începutul anului. Dr. V. Seni: Critica unei lecții (II). Iora: Iacob Murășan. Alexandru Borza: Cum să facem studiul botanicii interesat. Toma Coeșiu: De vorbă'n drum (sceneta). Informațiuni. Bibliografie. Poșta redacției.

A apărut No. 22 Anul XII din vechea și excelenta revistă ilustrată *Sănătatea* și *Viața Fericită* cea mai instructivă și distractivă revistă pentru familii. Fiecare număr conține 32 pagini mari bogat ilustrate. Un număr 30 bani. — Abonamentul anual 6 lei. — Redacția și Administrația: Sănătatea, Str. Triumfului 9, București.

Am primit la redacția foaiei noastre „Fluierașul“ revistă ilustrată pentru copii, Anul II. Nr. 8. Fondator: Florian Crătescu, Directori-proprietari: N. Tofanovici, I. Irimescu-Cândești. — Apare de 2 ori pe lună. Abonamentul 6 lei pe an, un număr 30 bani. Redacția și administrația: București, str. Oțetari 6. Revista este tipărită pe hârtie velină, cu multe ilustrațiuni pentru copii și cu articole scrise de scriitorii cei mai buni pretini ai copiilor. Revista Fluierașul e cea mai bună foaie pentru copii, și face multă liniște în casele familiare cu copii.

Redactor respons. **Constantin Popp.**

d-le conte — îi zise Melania, acoperindu-și fața cu năframa. După aceea s'a întors în altă parte.

Lui Aurel iar îi plăcut, să-și răspundă. Ar fi voit să-și liniștească mânia, dar nu găsea cuvinte potrivite. Pentru aceea a mânănt luntrea cu o iuțea mare spre Cerro.

Simțea un ceva ce îi apăsă sufletul. Era neîndestulit cu sine, cu lumea și acest simțământ neplăcut a străbătut în pieptul lui, întocmai ca în nopțile de toamnă o boare lină. I-a venit în minte cât timp și-a pierdut, fără de-a mai lucra câte ceva.

Cuvinte desperate îl nelinișteau; încet în tăcere. Cineva îi șoptea: „Doamne! Ce nenorocit sunt. N'am nici o voce de lume. Sunt trudit și obosit“.

Melania acum s'a întors spre conte și arătând cu degetul în depărtare a zis:

— I-a uită-te numai, ce-ți acolo, d-le grof? Ce va să însemne oare lumina aceea? Vezi-o?

Aurel s'a uitat într'acolo.

Să vedea ceva lumină înaintea bisericii, părea o lumină de aureolă...

Fata din nou l'a întrebat:

— Oare ce poate fi?

— Poate îngroapă pe cineva!

— Așa de târziu?

(Va urma).

Nr. 131/913 not.

## Publicațiune.

Comuna Șercăița (comitatul Făgărașului) va da în arândă prin licitație publică pe termen de 3 ani, adevărat din 1 Iulie 1913, până în 31 Iunie 1916 crișma comunală, — constatătoare din 1 boltă, 1 sală mare pentru cârciumă, 2 odăi de locuit, 1 cuhnă de iarnă, 1 cuhnă de vară, 2 pivnițe, dimpreună cu celelalte supraedificate. — Licitarea se va ținea în comuna Șercăița, la cancelaria notarială în 24 Februarie 1913 st. n. la 11 oare a. m.

Prețul strigării să ficsează cu 1700 cor. și licitarea să va începe cu suma aceasta, după care are a să depune 10%, vadiu înainte de licitare.

Să primesc și oferte închise, dacă corespund condițiilor de licitare cari să pot vedea în cancelaria notarială în oarele oficioase.

Șercăița, în 21 Ianuarie 1913.

Primăria comunală:

Petru Bărbat  
notar.

George Sdrăilă.  
primar.

## De vânzare!

6 căruță pe arcuri în bună stare cu covăltir de piele, cu două zături de piele, asemenea în stare bună. Se poate aplica și pe sanie, având și talpele de lipsă, să vinde cu preț moderat.

Informațiuni se pot lua la administrația acestei foi.

## Publicațiune.

Crășma și bolta comunală din comuna Voivodenii mari la o poziție bună, între două drumuri principale comunale și comitatense cu bună frecvenție. Vânzare zilnică este de 40—50 cor. Cel mai bun loc potrivit pentru negoțul de bucate. Din cauza îmbolnaviri nu o mai pot conduce, pe mai mulți ani o predau în arândă din mână liberă. În boltă să află diferite mărfuri țărănești, precum și beuturi, cântare, butoaie și totfelul de măsururi necesare pentru ambele afaceri.

Informațiuni mai detaliate doriții își pot afla tot acolo la dl arândator.

**Vartolomeiu Streja**

Voivodeni mari.  
(comit. Făgăraș.)

## De vânzare.

### Un vier de prăsilă

bine dezvoltat, de soiul mongol, târcat, de un an, să află de vânzare în comuna Iași sub Nr. 35, cu preț după învoială. Informații să pot lua la proprietarul

Dănilă Ioan Găvrilă  
Iași Nr. 35.

## Piața de bucate în Făgăraș

7 Februarie n. 1913.

Grâu . . . . .	pro 100 kl. cor. 23.—
Secară . . . . .	» » » 18.—
Ovăș . . . . .	» » » 18.—
Orz . . . . .	» » » 18.—
Cucuruz vechiu » » »	» » » 21.—
Cucuruz . . . . .	» » » 18.—

# „OLTEANUL“

CASSĂ DE ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚIUNI, ÎN VIȘTEA-INFERIOARĂ.

Fondată în a. 1893.

Cea mai veche bancă sătească de pe valea Oltului.

Fondată în a. 1893.

**Capital social: 172,800 cor. — Fond de rezervă: 47,000 cor.**  
**Depuneri spre fructificare: 380,043 cor.**

Acordează împrumuturi ieftine numai cu . . . . . 8%, pe cambii cu garanți; iar  
 „ „ „ cu întabulare ipotecară numai cu 7%.

La înnoiri și prolongiri, să dau înlesnirile cele mai avantajoase.

Primește depuneri spre fructificare cu 5% și darea după interese o plătește institutul; depunerile să fructifică de două-ori pe an, pentru depuneri cu scop cultural acordează 5 și 1/2 procente.

**Banca e deschisă în fie-care zi de lucru dela 8—12 oare a. m.**

Afacerile de bancă să pot regula prin postă, telefon și telegraf.

Prima Tipografie Română

a lui

## Constantin Popp

Făcșras, Vár-ter Nr. 47, (casele I. Peie).

Tipografia execută ieftin și conștiincios:

Acții. — Afișe. — Bilanțuri.	de depuneri. — Necroloage
Bilete de cununie. — Bilete	Note. — Obligațiuni. — Per-
de logodnă. — Bilete de vi-	cepțiuni. — Protocoale. —
zită. — Broșuri. — Circu-	Programe. — Statute, și di-
lare. — Convocări. — Chi-	ferite tipărituri dela cele
tanțe. — Cuverte cu firma.	mai simple până la cele
Erogațiuni. — Invitări. —	mai fine și mai moderne,
Jurnale de bancă. — Libele	— cu prețuri moderate. —

Comandele din afară se efectuează repede.

La tipografie se află pentru ambele confesiuni tot felul de tipărituri oficiale pentru agendele bisericesti și scolare; cărți de școală și de literatură populară, revizite de scris, etc

Rog On. public pentru sprijinirea binevoitoare și a mă onora cu prețurile comande, cari mă voi da toată silința de ale executa cu gust, prompt și  
**▶ cu prețuri reduse, fără concurență. ◀**

Toate comandele, scrisorile private, mandatele cu bani abonamentele foaiei „OLTEANUL“ sunt a se adresa la

**Constantin Popp**

proprietar de tipografie.

**La tipografia noastră se află de vânzare următoarea:**

Cultivarea viei și manuarea vinului și morburile și vindecarea lor, de *Daniil D. Grawr*, învățator și propr. de vii, absl. de cursul de vierit din Bihardioszeg și cursul de pivnițarit din Budafok. Carte abrob. și vevăzută de ministrul reg. ung. de agricultură. Prețul 2 cor + porto.

**Logodna dela Sfântu Ion**, dramă populară în 4 acte de *Augustin Szilágyi*, prețul 1 cor. 20 b., + porto.

OSPĂTĂRIE NAȚIONALĂ, BUCUREȘTI.

Strada Academiei Nr. 21, aproape de Bulevardul Carol.

I să recomandă tuturor pasagerilor și excursioniștilor din țară, cei-ce vizitează capitala București a cerceta în strada Academiei nr. 21

## „Ospătăria Enache“

a compatriotului nostru Oltean, aranjată din nou cu tot confortul, două sale și o curte pașioasă, unde să poate căpăta cea mai bună și aleasă

**BUCĂTĂRIE NAȚIONALĂ.**

Diferite **Vinuri** indigene și streine.

**Bere bună de Brașov.**

Diferite beuturi igienice și **țuică** curată.

Serviciu culant. Prețuri moderate.

Cu stimă

**GHEORGE CISMAȘIU**

Ospătăria Națională, București.

Nr. 148/913 not.

**Publicațiune.**

În 4 Martie st. n. 1913 la oarele 2 p. m. se va esărânda prin licitațiune publică, casele comunale, provăzute cu licenție de a vinde beuturi spirtuoase, ale comunei Hârseni (Herszény) pe interval de 5 ani, începând dela 5 Iulie 1913.

Dela doritori de a licita să preținde, că înainte de a să licita să depună vadiul de 10% dnpă suma esclamări de 1000 cor., arândă anuală.

Hârseni, în 1 Febr. 1913.

Primăria comunală:

George Marhao  
notar.

**Căldarul Asociațiunei**

**de pe anul 1913**

se află de vânzare cu **30 bani** (15 cr.)

la administrația foaiei noastre.